

N Vert ambachten A
MH/JC/AS
757-2016

Brussel, 13 december 2016

ADVIES

inzake

**DE INTEGRATIE VAN DE VERTEGENWOORDIGING VAN DE AMBACHTELIJKE
BEROEPEN IN DE HOGE RAAD VOOR DE ZELFSTANDIGEN EN DE KMO**

In zijn brief van 28 oktober 2016 heeft de heer Didier Kinet, directeur generaal van de Algemene Directie KMO-beleid van de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, aan de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO een advies gevraagd inzake de integratie van de vertegenwoordiging van de ambachtelijke beroepen in de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO.

Na een bespreking in het bureau op 22 november 2016 en de raadpleging van de commissie Algemeen KMO-beleid, heeft de Hoge Raad op 13 december 2016 onderstaand advies uitgebracht.

INLEIDING

De Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie, de heer Willy Borsus, heeft de FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie een analyse gevraagd met betrekking tot de mogelijkheid tot het integreren van de vertegenwoordiging van de ambachtelijke beroepen in de Hoge Raad. Tevens heeft hij laten weten dat hij artikel 6, 2de lid van de wet van 19 maart 2014 houdende wettelijke definitie van de ambachtsman wenst op te heffen. Dit artikel 6, 2de lid voorziet dat de Koning de nadere regels bepaalt voor de organisatie en de erkenning van de representatieve beroepsorganisaties of interprofessionele organisaties van de ambachtslieden. De Minister heeft gevraagd dat die analyse ook het advies van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO in dat verband weergeeft. Vandaar dus de voorliggende adviesvraag van de FOD Economie aan de Hoge Raad met betrekking tot de vraag of het mogelijk en/of wenselijk is om binnen de Hoge Raad een vertegenwoordiging te voorzien voor organisaties die de ambachtslieden vertegenwoordigen en zo ja, volgens welke modaliteiten dat moet gebeuren.

De wet van 19 maart 2014 houdende wettelijke definitie van de ambachtsman, hier voortaan aangeduid als de wet ambachtsman, bepaalt dus een wettelijke definitie van de ambachtsman en voorziet op basis daarvan in een wettelijke erkenning van die hoedanigheid van ambachtsman. Die definitie en die erkenning maken het mogelijk dat de zelfstandigen en ondernemingen die voldoen aan de voorwaarden een beroep kunnen doen op deze hoedanigheid in de ogen van hun medecontractanten en de private consumenten. De wet voorziet tevens de basis voor een logo dat de erkende ambachtslieden mogen gebruiken.

Tijdens de voorbereiding van de wet ambachtsman heeft de Hoge Raad ter zake twee adviezen op eigen initiatief uitbracht¹. In beide adviezen heeft de Hoge Raad gesteld dat het absoluut niet nodig en niet opportuun is om voor de erkenning van de representatieve beroepsorganisaties of interprofessionele organisaties van de ambachtslieden een bijkomend en verschillend stelsel te creëren dan het toen van toepassing zijnde erkenningsstelsel in het kader van de wetten betreffende de organisatie van de Middenstand, gecoördineerd op 28 mei 1979. De wetten betreffende de organisatie van de Middenstand werden ondertussen opgeheven door de wet van 24 april 2014 betreffende de organisatie van de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's, hier voortaan aangeduid als de wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's. Deze laatste voorziet echter in een nagenoeg identiek erkenningsstelsel als de opgeheven wetten betreffende de organisatie van de Middenstand en beoogde voornamelijk een modernisering van die wetten.

¹ Advies nr. 687 van 3 oktober 2012 over een voorontwerp van wet houdende wettelijke definitie van de ambachtsman; Advies nr.712 van 14 oktober 2013 over een voorontwerp van wet houdende wettelijke definitie van de ambachtsman.

STANDPUNTEN

1. Integratie in het bestaande stelsel is zeker aangewezen

De Hoge Raad is van mening dat de erkenning van de organisaties die ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen, moet gebeuren binnen het kader van het bestaande erkenningsstelsel van de wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's. Aangezien deze wet tevens voorziet dat de erkende organisaties een afvaardiging bekomen binnen de Hoge Raad, leidt dit bovendien automatisch tot de integratie van de vertegenwoordiging van de ambachtelijke beroepen in de Hoge Raad. Een afzonderlijk erkenningsstelsel voor de organisaties die deze beroepen vertegenwoordigen is niet nodig en niet wenselijk. Dit standpunt sluit aan bij de standpunten die de Hoge Raad daaromtrent eerder reeds heeft ingenomen in de hierboven besproken adviezen met betrekking tot de wettelijke definitie van de ambachtsman.

De wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's laat toe dat organisaties die de zelfstandigen en de kmo's vertegenwoordigen kunnen erkend worden. De hoofdvoorwaarde daarbij is dat ze uitsluitend als doel hebben de vertegenwoordiging, de bestudering, de bescherming en de bevordering van de professionele, economische, sociale en morele belangen van de zelfstandigen, de kmo's en het ambachtswezen. Dus ook organisaties die ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen, kunnen erkend worden.

Dit bestaande erkenningsstelsel is goed bekend. Alvast meer dan 170 organisaties hebben tijdens de recente zesjaarlijkse hernieuwing van de Hoge Raad een erkenning bekomen. In heel wat andere wetten wordt bovendien naar de via deze wet erkende organisaties verwezen. Voor hun contacten met de zelfstandigen en de kmo's baseren de beleidsverantwoordelijken zich vaak op de lijst van erkende organisaties om te bepalen wie hun gesprekspartners zijn. Een integratie binnen de Hoge Raad laat ook een goed overleg met de erkende organisaties die andere beroepen vertegenwoordigen toe en draagt er toe bij dat alle zelfstandigen en kmo's gezamenlijke standpunten kunnen innemen.

Een bijkomend erkenningsstelsel via de wet ambachtsman zou enkel leiden tot extra administratie en complexiteit, verwarring en verdeeldheid in de vertegenwoordiging.

2. Erkenning binnen het bestaande stelsel is geen probleem

Organisaties die uitsluitend ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen kunnen zonder probleem erkend worden in het kader van de wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's.

Deze organisaties kunnen wanneer zij aan de van toepassing zijnde voorwaarden voldoen, erkend worden als beroepsorganisaties.

Ze kunnen vervolgens ondergebracht worden in de bestaande sectorcommissies. Het creëren van een afzonderlijke sectorcommissie ambachtelijke beroepen is omwille van verschillende redenen niet aangewezen:

- 1) De relatie tussen het ambachtelijk beroep en de activiteitensector primeert. Een ambachtelijk bouwberoep bijvoorbeeld zetelt beter in de sectorcommissie Bouw dan in een sectorcommissie ambachtelijke beroepen aangezien de band van dat ambachtelijk beroep met de bouwberoepen normaal groter zal zijn dan de band van dat beroep met andere ambachtelijke beroepen die niets met de bouw te maken hebben.

- 2) Indien een organisatie ambachtelijke beroepen vertegenwoordigt uit meerdere activiteitensectoren, dan kan ze ofwel ondergebracht worden in sectorcommissie nr. 11 – Diverse activiteiten of in sectorcommissie nr. 15 – Andere vrije en intellectuele beroepen, ofwel ondergebracht worden in de sectorcommissie van de sector waarin haar leden hoofdzakelijk actief zijn. Deze keuze inzake de toewijzing aan een welbepaalde sectorcommissie stelt zich ook nu reeds op dezelfde wijze voor andere beroepsorganisaties wanneer deze meerdere beroepen vertegenwoordigen.
- 3) Het creëren van een sectorcommissie ambachtelijke beroepen zou bovendien tot een nieuw probleem leiden want in welke sectorcommissie moeten dan beroepsorganisaties worden ondergebracht die zowel ambachtelijke als niet-ambachtelijke beroepsbeoefenaars vertegenwoordigen.
- 4) Indien men alle organisaties die ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen in één vergadering wenst samen te brengen, kan dat altijd in een commissie ad hoc.
- 5) Een wijziging van de onderverdeling van de sectorcommissies vergt een aanpassing van artikel 17 van het koninklijk besluit van 12 november 2015 tot uitvoering van de wet van 24 april 2014 betreffende de organisatie van de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's. In de praktijk kan dergelijke aanpassing bovendien pas uitgevoerd worden vanaf de volgende zitting van de Hoge Raad, dus in 2023. Een wijziging in de concrete onderverdeling van de sectorcommissies voor die datum zou gezien de stapsgewijze opbouw van de Hoge Raad de samenstelling van de verschillende organen en commissies van de Hoge Raad in het gedrang brengen.

Organisaties die uitsluitend ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen zonder een verder onderscheid naar beroep te maken, dienen ook als beroepsorganisatie erkend te worden en kunnen niet als interprofessionele organisatie erkend worden. Ook hiervoor bestaan er verschillende redenen:

- 1) De hoofdvoorwaarde om als interprofessionele organisatie erkend te worden, en zoals vastgelegd in artikel 4 van de wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's, luidt namelijk: "uitsluitend als doel hebben de vertegenwoordiging, de bestudering, de bescherming en de bevordering van de professionele, economische, sociale en morele belangen van de zelfstandigen, kmo's en het ambachtswezen zonder onderscheid van beroep behalve desgevallend een onderscheid tussen de vrije en intellectuele beroepen enerzijds en de andere beroepen anderzijds". Een interprofessionele organisatie mag dus geen onderscheid van beroep maken als het gaat over de beroepen die zij vertegenwoordigt behalve dan het onderscheid tussen de vrije beroepen en de andere beroepen. Dit komt er dus op neer dat een organisatie die er voor kiest uitsluitend ambachtelijke beroepen te vertegenwoordigen niet als interprofessionele organisatie kan erkend worden want zij maakt een onderscheid tussen ambachtelijke en niet-ambachtelijke beroepen.
- 2) Een aanpassing van die wettelijke bepaling is volgens de Hoge Raad niet aangewezen want:
 - a. deze organisaties kunnen ook perfect als beroepsorganisatie erkend worden en dus via die weg zeker een erkenning en een afvaardiging binnen de Hoge Raad bekomen. Ook de toewijzing aan een welbepaalde sectorcommissie vormt zoals eerder toegelicht geen probleem.

- b. de belangen van de ambachtelijke beroepen kunnen ook zonder probleem via de sectorcommissies en de professionele afdeling van de algemene vergadering binnen de Hoge Raad aan bod komen. Om gehoord te worden binnen de Hoge Raad is een vertegenwoordiging binnen de interprofessionele afdeling geen noodzaak.
 - c. indien men interprofessionele organisaties van ambachtelijke beroepen zou toelaten, zou men er ook voor kunnen pleiten interprofessionele organisaties voor andere beroepsgroepen toe te laten zoals bijvoorbeeld de technologische beroepen, de beroepen die het menselijk lichaam manipuleren of de beroepen die met bouwen te maken hebben. Op die manier zou het idee van de interprofessionele vertegenwoordiging worden uitgehold.
 - d. het bestaande onderscheid dat gemaakt wordt met betrekking tot de vrije beroepen is historisch gegroeid en kenmerkt zich door een specifieke regelgeving. De sector van de vrije beroepen is een erg grote sector die een groot aantal, erg verschillende beroepen telt. De bedrijfstak van de vrije beroepen vertegenwoordigt 28,2% van het totaal aantal verzekeringsplichtigen (zelfstandigen en helpers)². Dit verklaart dus waarom er alleen voor die sector wel een afwijking is voorzien van het zuivere interprofessionele karakter.
 - e. men mag niet vergeten dat de erkende interprofessionele organisaties momenteel ook reeds ambachtelijke beroepen en ambachtsslieden vertegenwoordigen. Het is dus niet zo dat de ambachtelijke beroepen binnen de interprofessionele afdeling van de algemene vergadering niet aan bod komen.
 - f. de wet betreffende de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's is pas in 2014 tot stand gekomen en de wetgever heeft er toen niet voor gekozen een afzonderlijke categorie van interprofessionele organisaties van de ambachtelijke beroepen te voorzien terwijl tijdens de voorbereiding van de deze wet de ambachten nochtans ook een belangrijk aandachtspunt vormden.
- 3) Indien men toch zou kiezen voor een aanpassing van de wet, dan geldt zoals voor de aanpassing van het koninklijk besluit dat de praktische uitvoering pas vanaf de volgende zitting van de Hoge Raad in 2023 kan plaatsvinden omdat anders de samenstelling van de verschillende organen en commissies van de Hoge Raad in het gedrang wordt gebracht.

² cijfers RSVZ, 2014

BESLUIT

De Hoge Raad is van mening dat de erkenning van de organisaties die ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen moet gebeuren binnen het kader van het bestaande erkenningsstelsel van de wet betreffende de organisatie van de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's. Op die manier wordt de vertegenwoordiging van de ambachtelijke beroepen bovendien geïntegreerd in de Hoge Raad. Een afzonderlijk erkenningsstelsel voor de organisaties die deze beroepen vertegenwoordigen is niet nodig en niet wenselijk. De organisaties die ambachtelijke beroepen vertegenwoordigen kunnen zonder probleem erkend worden in het kader van de wet betreffende de organisatie van de vertegenwoordiging van de zelfstandigen en de kmo's.
